

ELEMZÉS

a 2012. évi közvetlentőke-befektetési folyamatokról

2013. szeptember 30.

Összefoglalás

- **2012-ben – az átfolyó tőkének és az eszközportfólió-átrendezésnek köszönhetően – 10 690 millió eurónyi külföldi közvetlentőke-befektetés (FDI) áramlott Magyarországra.**
- **Az átfolyó tőkétől és az eszközportfólió-átrendezéstől megtisztított adatok szerint a beáramlás 3755 millió eurót ért el, ami 2008 óta a legkedvezőbb adat. Ezen belül ugyanakkor 1728 millió eurót tett ki a bankszektor.**
- **A külföldi közvetlentőke-befektetések magyarországi állománya 2012 végén megközelítette a 77,8 milliárd eurót, és GDP-arányosan a legmagasabb, illetve egy főre vetítve a második legmagasabb volt a közép-európai térségben.**
- **A működőtőke-befektetések túlnyomó része 2012-ben az üzletvezetési, vezetői tanácsadásba, a járműgyártásba és a bankszektorba áramlott.**
- **A működőtőke-befektetések túlnyomó része 2012-ben Luxemburgból, Olaszországból, az Egyesült Királyságból és Ausztriából érkezett.**
- **2013-ban várakozásunk szerint a magyarországi közvetlentőke-befektetés – egyedi, nagy értékű tranzakciók (pl. az E.On gázüzletágának állami megvásárlása, átfolyó tőke) nélkül – 2,5 milliárd euró körül is lehet, ugyanakkor nehezíti az előrejelzést az egyéb tőkemozgások bizonytalansága. Amennyiben figyelembe vesszük az E.On gázüzletágának állami megvásárlása miatti tőkekivonást is, illetve azt feltételezzük, hogy az átfolyó tőke esetében jelentős tőkekivonás is történhet, akkor kedvezőtlen esetben akár nettó működőtőke-kivonás is történhet 2013-ban. Középtávon évi átlag 3,5 milliárd euró értékű teljes magyarországi közvetlentőke-befektetést várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi, nagy értékű tranzakciók, mind pozitív, mind negatív irányban.**

Fontosabb mutatók

	2011	2012
FDI-állomány (millió euró) ¹	65 398	77 756
FDI-beáramlás (millió euró)	3 809	10 690
Megtisztított FDI-beáramlás ²	1 196	3 755
Globális FDI-áramlás (milliárd dollár)	1 652	1 351

1 Időszak végén

2 Átfolyó tőkétől és eszközportfólió-átrendezéstől megtisztított adatok

Részletes áttekintés

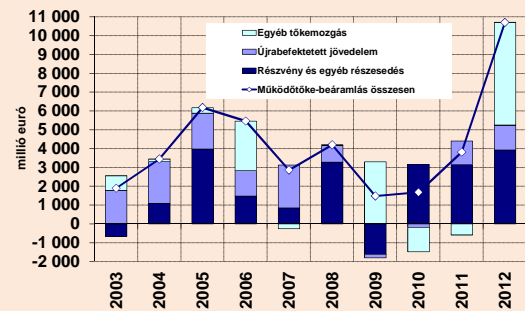
2012-ben a működőtőke-beáramlás egyenlege 10 690 millió euró volt, 2012-ben a beáramlás egyenlege 10 690 millió euró volt, ami 6,9 milliárddal kedvezőbb az egy évvel korábnál, és minden eddiginél nagyobb beáramlást jelent. A rekordszintű beáramlás 3,9 milliárd euró átfolyó tőkének, illetve egyes külföldi tulajdonosok eszközportfóliója átrendezésének (3 milliárd euró) köszönhető, amely tranzakciók a beáramlással párhuzamosan tőkekivitelként is megjelentek a statisztikában.

Az elmúlt években az MNB azt tapasztalta, hogy a normál (tehát nem speciális célú (SCV)) vállalati körben is megjelentek olyan kiugró nagyságú tranzakciók, amelyeknél a be- és a kiáramlás egy negyedéven belül zajlott le, és a tőke átfolyik a gazdaságon anélkül, hogy hatással lenne rá. Ezt a jelenséget nevezi az MNB **átfolyó tőkének**. Emellett ugyancsak felfigyelt rá az MNB az elmúlt években, hogy egyes multinacionális vállalatok eszközportfóliójának átrendezése szintén kiugró mértékben megnövelheti egy-egy időszak tőkebeáramlási és tőkekiviteli adatait anélkül, hogy egyenlegében új külföldi forrás érkezne az országba. Ezt a jelenséget **eszközportfólió-átrendezésnek** nevezi az MNB. Tekintettel az átfolyó tőke és az eszközportfólió-átrendezés nagyságára, az MNB 2008-ig visszamenőleg közölte az ezektől megtisztított adatokat. **A megtisztított FDI-beáramlás értéke 2008-2011-ben évi átlag 1,7 milliárd eurót, 2012-ben pedig 3,8 milliárd eurót ért el. A teljes beáramláson belül 1,7 milliárd euró a bankszektorba érkezett.**

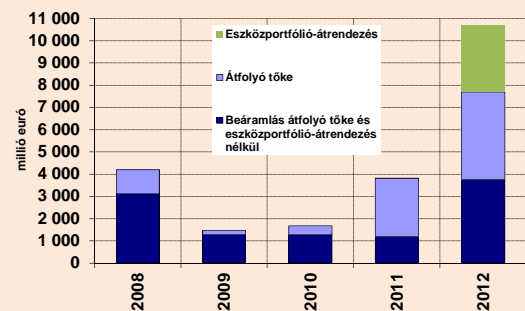
A nem adóssággeneráló beáramláson belül a **részvényformájú befektetések egyenlege 3 915 millió euró, az újra befektetett jövedelemé 1323 millió euró volt.** (Az újra befektetett jövedelem a korrigált, a normál jövedelemen kívüli rendkívüli elemeket nem tartalmazó adózott eredmény és a megszavazott osztalék különbsége.) Az adóssággeneráló **egyéb tőkemozgások egyenlege -1 730 millió euró volt.**

Az előző évinél 756 millióval nagyobb, **nettó 3915 millió eurós részvénytőke-beáramlás** bruttó 7567 millió beáramlásának és 3653 millió kiáramlásának eredőjeként alakult ki, ami 10,1 milliárddal, illetve 10,9 milliárddal alacsonyabb az előző évinél. A bruttó számok csökkenésének értékeléséhez meg kell jegyeznünk, hogy a 2011. évi

A működőtőke-beáramlás alakulása

A megtisztított FDI-beáramlás alakulása

magas számok kialakulásában döntő szerepe volt az Audi Hungaria Motor Kft. tulajdonosváltásának (közel 9 milliárd euró), amelynek keretében az Audi AG helyett egy új magyar cég, az ugyancsak az Audi AG tulajdonában álló Audi Hungaria Services Zrt. lett az Audi Hungaria Motor Kft. tulajdonosa, aminek folyamányaként 2011-ben mind a be-, mind a kiáramlás kiugróan nagy volt. A nettó beáramlás 2011-hez viszonyított növekedése döntően annak köszönhető, hogy 2011-ben jelentős (1861 millió eurós) kiáramlást okozott a Szurgutnyeftegyáz Mol-részesedésének állami megvásárlása. (Az idősor értékeléséhez meg kell jegyeznünk, hogy 2008 óta a statisztika már megfigyeli azon tranzakciókat is, amikor két külföldi tulajdonos között történik a részvények adásvétele, így annak értéke mind be-, mind kiáramlasként megjelenik. 2008 előtt ezek a tranzakciók nem jelentek meg az áramlási adatokban.)

A legnagyobb értékű részvény és egyéb részesedés formájú (nettó) külföldi közvetlentőke-befektetés 2012-ben a közép-amerikai országokból (1799 millió euró, vélhetően döntően az átfolyó tőkéhez kötődően) érkezett Magyarországra. A második legnagyobb befektető Luxemburg (954 millió euró), a harmadik pedig Ausztria volt (840 millió euró). (Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a magas luxemburgi befektetési összeg sok esetben arra vezethető vissza, hogy számos vállalat az ottani leányvállalat keresztül valósítja meg a befektetését.) Jelentős nagyságú tőke érkezett még Németországból (590 millió euró, részben vélhetően a Mercedes tőkeemelésének köszönhetően), Olaszországból (395 millió euró), az Egyesült Királyságból (372 millió euró) és Afrikából (75 millió euró). A norvég (nettó -425 millió euró), a holland (nettó -402 millió euró), a spanyol (-121 millió euró) és a japán (-84 millió euró) befektetők ugyanakkor részvénytőke-kivonást hajtottak végre.

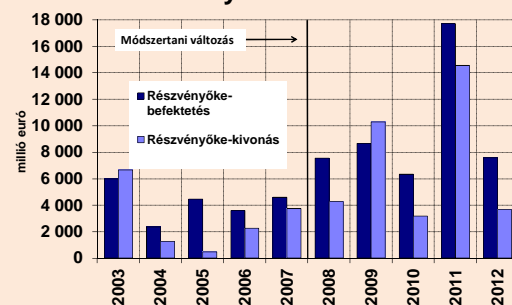
2012-ben a feldolgozóiparból összesen nettó 241 millió euró értékű részvénytőke kivonására került sor, míg a szolgáltató ágazatokba 4094 millió euró részvénytőke áramlott. A feldolgozóiparon belül a járműgyártásból 338 millió euró (az ágazatba 2008 óta nem történt nettó beáramlás), az élelmiszer, ital, dohány gyártásból (élelmiszeripar) pedig 63 millió euró tőke kivonására került sor (az előző években csak 2010-ben történt nettó tőkekivonás), míg a legtöbb befektetés a fémiparban (56 millió euró, míg 2010-2011-ben tőkekivonás történt) valósult meg. A feldolgozóiparban 2008-2012 között csak 2008-ban és 2010-ben volt nettó beáramlás. A szolgáltatókban belül az üzletvezetési, vezetői tanácsadás (2044 millió euró, részben vélhetően az átfolyó tőkéhez és az eszközportfólió-átrendezéshez kapcsolódóan), a bankszektor (1360 millió euró, ami éves rekordot jelent) és a kereskedelem, javítás (227 millió euró, ami 2007 óta a legalacsonyabb érték) említendő meg. A távközlésből ugyanakkor 338 millió eurót vontak ki (a korábbi évek jelentős beáramlása után). A szolgáltatókban 2008-2012 között csak 2009-ben történt nettó tőkekivonás. Megemlítendő még az energiaszektor (villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás) 167 millió eurós tőkekivonása (2008 óta először történt tőkekivonás), illetve a bányászatba áramló 98 millió euró (ami éves rekordot jelent) is. A külföldiek magyarországi ingatlanvásárlásának értéke 52 millió eurót ért el, ami meghaladja ugyan a 2009-2011. évit, de továbbra is messze elmarad a 2008. évitől (260 millió euró).

A részvényformájú működőtőke-befektetések jövedelme (korrigált adózott eredmény) 2012-ben az előző évinél 51 millió euróval alacsonyabb, 4 579 millió volt, a megszavazott osztalék értéke pedig 133 millióval, 3 256 millió euróra csökkent, így az újra befektetett jövedelem értéke 82 millióval, 1 323 millió euróra nőtt. Az osztalék értéke 2005 óta a legalacsonyabb volt.

Korrigált adózott eredményként az MNB 2008-tól a normál üzletmenethez kapcsolódó (azaz az árfolyamvesztéssel/nyereséggel, illetve rendkívüli eredménnyel korrigált) eredményt szerepelteti a statisztikában (COPC-korrekción), míg a korábbiakban a minden eredményelemet magába foglaló adózott eredményt vette figyelembe. 2012-ben a nem rezidensek magyarországi befektetéseknek adózott eredménye 2643 millió euró volt, ami 2972 millióval kedvezőbb az előző évinél, és 2008 óta a legmagasabb érték. A COPC-korrekción, azaz a nem normál üzletmenethez kapcsolódó eredmény -1936 millió euró volt, ami 3023 millióval kedvezőbb az előző évinél. A kettő eredőjeként alakult ki a 4579 millió eurós korrigált adózott eredmény, ami alacsonyabb ugyan a 2011-esnél (4630 millió euró), de meghaladja a 2009-2010. évi szintet.

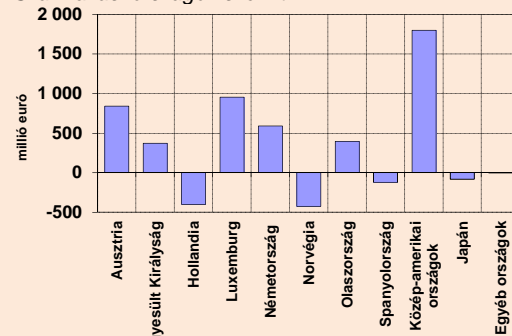
Az újra befektetett jövedelem – amely a (korrigált adózott eredmény és a megszavazott osztalék különbsége) – jelentősége a 90-es évek közepe óta folyamatosan nőtt, ami természetes velejárója a külföldi közvetlentőke-befektetések állománya 1990 óta tartó folyamatos emelkedésének. A 2012. évi részvényjövedelmek aránya a nem adóssággeneráló befektetések állományához viszonyítva 7,2% volt, ami az előző évinél, illetve az előző öt év átlagánál 0,8 százalékponttal alacsonyabb. 1995-2000 között az újra befektetett jövedelmek mindössze 24%-át adták a teljes beáramlásnak, 2001-2008 között már a 43,9%-át. 2004 óta figyelhető meg ugyanakkor az a tendencia, hogy a külföldi befektetők a

A bruttó részvényáramlás alakulása

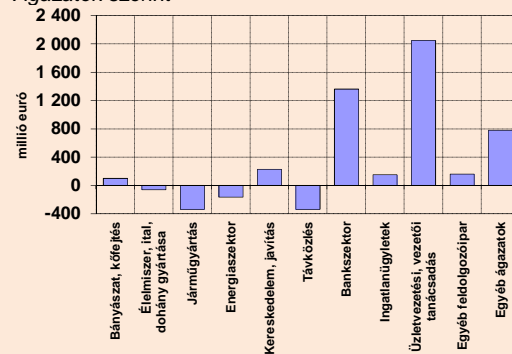

A részvényformájú működőtőke-beáramlás megoszlása (2012)

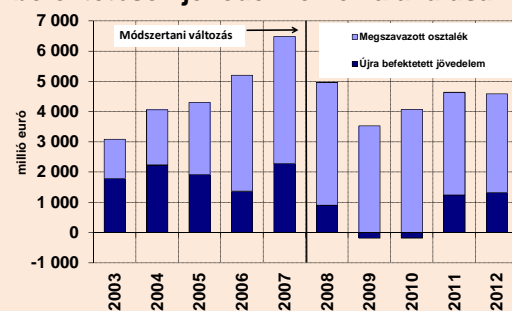
Származási országok szerint

Ágazatok szerint

A részvény és egyéb részesedés formájú külföldi közvetlentőke-befektetések jövedelmeinek alakulása

Magyarországon megtermelt nyereség korábbiaknál nagyobb részét utalják külföldre osztalékként, aminek folyamányaként a korábbi magas (jóval 50% feletti) újrabefektetési hányad (az újra befektetett jövedelem és az adózott eredmény hányadosa) fokozatosan csökkent. A folyamat 2009-ben érte el a mélypontját, amikor az újra befektetett jövedelem – 1995 után másodszor – negatív (-250 millió euró) lett. Az újra befektetett jövedelem kedvezőtlen alakulása annak volt köszönhető, hogy a külföldi tulajdonú vállalatok nyeresége jóval nagyobb mértékben csökkent 2008-2009-ben az előző évhez képest, mint az általuk megszavazott osztalék összege. Bár 2010-ben relatív pozitív elmozdulás volt tapasztalható (az adózott eredmény növekedése meghaladta az osztalékét), az újra befektetett jövedelem továbbra is negatív maradt. **2011-ben tovább nőtt az adózott eredmény (4630 millió euróra) az előző évhez (3875 millió euró) képest, míg a megszavazott osztalék értéke 4061 millió euróról 3389 millióra csökkent.** Ennek eredményeként – 2008-2010-hez képest – jelentősen javult az újra befektetett jövedelem egyenlege (1241 millió euróra). **2012-ben a (korrigált) adózott eredmény 4579 millió euróra, a megszavazott osztalék értéke pedig 3256 millió euróra csökkent, így tovább javult az újra befektetett jövedelem egyenlege (1323 millió euróra, ami 2007 óta a legmagasabb érték), és az újrabefektetési hányad 28,9%-ot ért el, ami 2007 óta legkedvezőbb.**

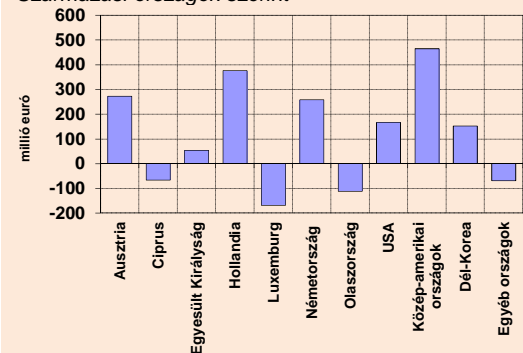
A legnagyobb **korrigált adózott eredmény** 2012-ben – a korábbi évekhez hasonlóan – a német tulajdonú vállalatoknál keletkezett (939 millió euró). Megemlítendő még Hollandia (894 millió euró), Ausztria (727 millió euró), a közép-amerikai országok (520 millió euró), Franciaország (322 millió) és az USA (217 millió). Az ágazatokat tekintve az egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatás (646 millió euró) volt az első, majd az üzletvezetési, vezetői tanácsadás (630 millió euró), a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása (elektronikai ipar, 329 millió euró), az energiaszektor (305 millió euró), a bankszektor (286 millió euró), a gumi-, műanyag termék gyártása (276 millió euró), a járműgyártás (213 millió euró) és a gyógyszergyártás (212 millió euró) következett. Negatív adózott eredmény csak az ingatlanügyleteknél (104 millió euró), az építőiparban (-36 millió euró) és a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátásban (-2 millió euró) volt. (Megjegyzendő, hogy az Audi Hungaria Motor Kft. tulajdonosváltásával – a korábbi évektől eltérően – az Audi adózott eredménye is az üzletvezetési, vezetői tanácsadásnál jelenik meg.) A legnagyobb **sajáttoke-arányos eredményt** – a jelentősebb állományt felmutató ágazatok közül – az egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatás (22,4%), a gumi-, műanyag termék gyártása (22,2%), a vegyipar (17,7%), a szállítás-raktározás (16,6%), a gyógyszergyártás (16,4%), a villamos berendezés gyártása (14,4%), az energiaszektor (13,5%) és a gép, gépi berendezés gyártása (gépgyártás, 13%) érte el.

A 2012-ben **megszavazott osztalékok** közül kiemelendő a német (64 millió eurós bővülés 2011-hez képest, 681 millióra) az osztrák (+179 millió euró, 455 millióra) és a norvég (+83 millió euró, 86 millióra) osztalékok növekedése, illetve a holland (-67 millió euró, 518 millióra), a belga (-111 millió euró, 25 millióra), a közép-amerikai (-138 millió euró, 56 millióra), az amerikai (-90 millió euró, 50 millióra), a spanyol (-86 millió euró, 75 millióra). Az ágazatok közül megemlítendő a (távközlést is tartalmazó) információ és kommunikációban (+153 millió euró, 380 millióra), az egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatásban (+130 millió euró, 301 millióra) és a kereskedelem, javításban (+121 millió euró, 457 millióra) tapasztalt növekedés, illetve az üzletvezetési, vezetői tanácsadásban (-284 millió euró, 252 millióra), az élelmiszeriparban (-79 millió euró, 102 millióra), a bankszektorban (-70 millió euró, 143 millióra), és a nem fém ásványi termék gyártásában (-63 millió euró, 37 millióra) észlelt csökkenés. A számottevő osztalékokat felmutató ágazatok közül a legnagyobb **osztalékfizetési hányad** (a 2012. évi osztalék aránya a 2011. évi adózott eredményhez) a biztosítás (113%), a vegyipar (96%), az élelmiszeripar (95%), az egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatás (94%), a távközlés (90%) és az energiaszektor (87%) ágazatban volt tapasztalható. (100%-nál nagyobb hányad esetén – az éves nyereségen túl – az eredménytartalék igénybevétele is sor került.)

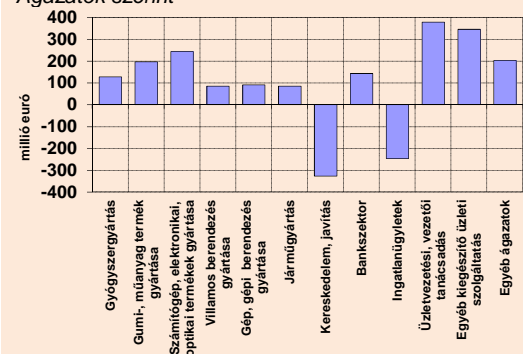
A fentiek eredőjeként a legnagyobb **újra befektetett jövedelem** a közép-amerikai (464 millió euró), a holland (375 millió euró) és az osztrák (272 millió euró) tulajdonú vállalatoknál képződött. Megemlítendő még Németország (258 millió euró), az USA (166 millió euró) és Dél-Korea (152 millió euró). Az ágazatokat tekintve a legtöbb újra befektetett jövedelem az üzletvezetési, vezetői tanácsadásban (378 millió euró), az egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatásban (345 millió euró), az elektronikai iparban (243 millió euró), a gumi, műanyag termék gyártásában (197 millió euró) és a bankszektorban (143 millió euró) keletkezett. Az újra befektetett jövedelem egyenlege a kereskedelem, javításban (-326 millió euró) és az ingatlanügyletek ágazatban (-246 millió euró) volt a legrosszabb. A számottevő adózott eredményt felmutató ágazatok közül az **újrabefektetési hányad** (a 2012. évi újra befektetett jövedelem aránya a 2012. évi adózott eredményhez) az elektronikai iparban (74%), a villamos berendezés gyártásában (72%), a gumi-, műanyag termék gyártásában (71%), a gépgyártásban (61%), az üzletvezetési, vezetői tanácsadás (60%) ágazatban és a

Az újra befektetett jövedelem megoszlása (2012)

Származási országok szerint

Ágazatok szerint

gyógyszergyártásban (60%) volt a legmagasabb.

Az ugyancsak a közvetlen tőkebefektetések közé sorolt (adóssággeneráló) **egyéb tőkemozgások egyenlege** 5452 millió euró volt 2012-ben, ami 6 milliárd euróval kedvezőbb az előző évinél, teljes egészében az átfolyó tőkéhez (2344 millió euró) és az eszközportfólió-átrendezéshez (1417 millió euró) kötődő tranzakciók javuló egyenlegének köszönhetően. A követelések egyenlege a 2011. évinél 7,6 milliárd euróval kedvezőbb, 7,2 milliárd euró volt, azaz a magyar leányvállalatok ekkora összeget kaptak vissza a korábban a külföldi anyáknak, illetve csoporttagoknak juttatott egyéb tőkéből. A 7,2 milliárdon belül 6,5 milliárdot tett ki az átfolyó tőke és eszközportfólió-átrendezés. A tartozások egyenlege -1750 millió euró volt (ami az előző évinél 1,6 milliárddal kedvezőtlenebb), azaz a külföldi anyavállalatok a korábban a magyar leányoknak juttatott egyéb tőkéből ekkora összeget visszakaptak. Ezen belül -2,7 milliárdot tett ki az átfolyó tőke és az eszközportfólió-átrendezés egyenlege. (Az egyéb tőkemozgások esetében fontos módszertani változás, hogy 2008-tól az egyéb tőkemozgásoknál kerülnek elszámolásra a kereskedelmi hitelek, illetve – a korábbiakkal ellentétben, amikor csak az anya- és a leányvállalat közötti tranzakciók kerültek e soron elszámolásra – a vállalatcsoporton belüli összes egyéb tőkemozgás.)

Az **egyéb tőkemozgások** különbözői elemei szerinti bontást tekintve 2012-ben a **tartozásoknál** a legnagyobb mértékben (1,1 milliárd euróval) a tulajdonosi hitelek egyenlege romlott az előző évhez képest, és így -1242 millió eurót ért el. Egyenlegromlás volt még tapasztalható a (tartozás egyenleget mutató) elszámolási, illetve cash-pool számlák forgalmánál (1 milliárd eurós romlás, 408 millióra). Egyenlegjavulás történt (a magyar leány által ki nem fizetett import miatt tartozás egyenleget mutató) kereskedelmi hiteleknel (248 millió euróval, -132 millióra), a megszavazott, de ki nem fizetett osztalékoknál (241 millióval, 17 millióra) és az egyéb tartozásoknál (67 millió euróval, 239 millióra). Gyakorlatilag nem változott a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok egyenlege (-3,2 millió euró).

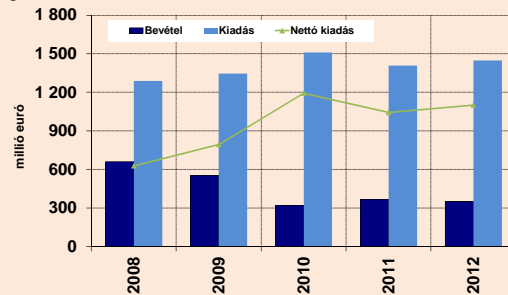
Az **egyéb tőkemozgások** esetében a **követeléseknél** a tulajdonosi hitelek egyenlege 9,7 milliárd euróval javult (véltetően döntően az átfolyó tőkének és az eszközportfólió-átrendezésnek köszönhetően), és így 8455 millió euró lett. A (külföldi anya által ki nem fizetett export miatt követelés egyenleget mutató) kereskedelmi hitelek egyenlege 86 millió euróval, -107 millióra javult. Az osztalékkelőleg miatti követelések egyenlege 294 millió euróval, -86 millióra, a (követelés egyenleget mutató) elszámolási, illetve cash-pool számlák forgalmának egyenlege 1,5 milliárd euróval, és -863 millióra, az egyéb követeléseké 242 millió euróval, -196 millióra, a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok egyenlege pedig 12 millió euróval, -1 millióra romlott.

A közvetlentőke-befektetések jövedelmei másik komponensének, az **egyéb tőke jövedelmeinek** az utóbbi években növekedett a jelentőségük. Az ilyen típusú jövedelmi kiadás (az anyavállalat által a leánynak nyújtott hitelek kamata) 2012-ben 1448 millió euró volt, ami az előző évinél 41 millióval magasabb, és az egyéb tőke 2012 végi tartozásállományának 5,1%-át tette ki. A bevétel (a leányvállalat által az anyának nyújtott hitelek kamata) 2012-ben 349 millió euró volt, ami az előző évinél 16 millióval alacsonyabb. **A nettó kiadás így az előző évinél 55 millióval magasabb, 1098 millió euró volt 2012-ben.** Az egyéb tőke nettó jövedelmi kiadása továbbra is jelentősen elmarad a részvényformájú befektetések jövedelmi kiadásától, annak 24%-át érte el 2012-ben (2008-ban még csak 12,6% volt ez az arány). 2013 első félévében az egyéb tőke nettó jövedelmi kiadása 357 millió euró volt.

A **legnagyobb értékű egyéb tőke formájú (nettó) külföldi közvetlentőke-befektetés 2012-ben Luxemburgból** (5,2 milliárd euró) érkezett Magyarországra. A második legnagyobb befektető Olaszország (3,6 milliárd euró, véltetően átfolyó tőkének köszönhetően), a harmadik pedig Norvégia volt (409 millió euró). (Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a magas luxemburgi befektetési összeg sok esetben arra vezethető vissza, hogy számos vállalat az ottani leánycégén keresztül valósítja meg a befektetését.) A holland (-2,5 milliárd euró), az ír (-1,3 milliárd euró), az amerikai (-360 millió euró) és a belga (-199 millió euró) befektetők ugyanakkor nettó tőkekivonást hajtottak végre.

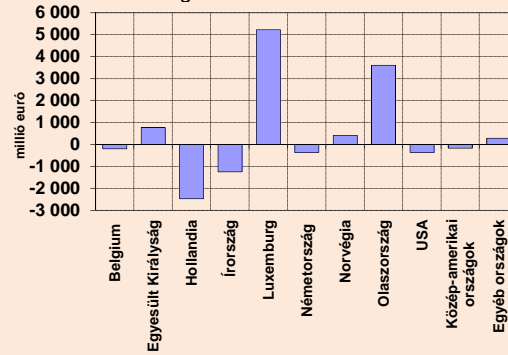
2012-ben a feldolgozóiparba összesen nettó 4445 millió euró, míg a **szolgáltató ágazatokba 718 millió euró értékű egyéb tőke áramlott.** A feldolgozóiparon belül a járműgyártásba 4326 millió euró (ebből 3 milliárd euró véltetően eszközportfólió-átrendezésként), a gyógyszergyártásba 227 millió euró, a gépgyártásba 175 millió euró (az előző négy évi nettó tőkekivonás után), az élelmiszeriparba pedig 93 millió euró (az előző években 2007 óta csak 2011-ben volt nettó beáramlás), míg az elektronikai iparból (-177 millió euró, az előző évi jelentős beáramlás után) és a villamos gép gyártásából (-128 millió euró) nettó tőkekivonás történt. A feldolgozóiparban 2006 óta csak 2011-ben és 2012-ben volt nettó beáramlás. **A szolgáltatásokon belül az üzletvezetési, vezetői tanácsadás** (5,4 milliárd euró) és a távközlés (520 millió euró, az előző három évi nettó tőkekivonás után) beáramlása említendő meg. A kereskedelem, javításból ugyanakkor 244 millió eurót vontak ki (a korábbi évek jelentős

Az egyéb tőke formájú külföldi közvetlentőke-befektetések jövedelmeinek alakulása

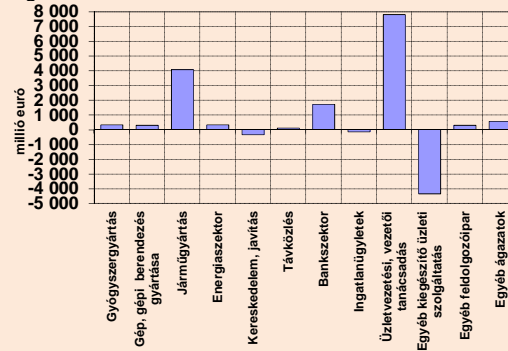

Az egyéb tőke formájú működőtőke-beáramlás megoszlása (2012)

Származási országok szerint

Ágazatok szerint

beáramlása után). A szolgáltatásokba 2007 óta először történt nettó tőkebeáramlás. Megemlítendő még az energiaszektor 416 millió eurós tőkebeáramlása (az előző évi jelentős tőke kivonás után), illetve a bányászat 98 millió eurós nettó tőke kivonása.

A teljes működőtőke-beáramlást tekintve a legnagyobb befektető 2012-ben Luxemburg volt (6 milliárd euró). A második Olaszország volt (3880 millió euró, vélhetően az átfolyó tőkének köszönhetően). A harmadik a közép-amerikai országok csoportja (2091 millió euró, vélhetően átfolyó tőke), a negyedik az Egyesült Királyság (1192 millió euró), az ötödik pedig Ausztria (1142 millió euró) volt. A legnagyobb tőke kivonó Hollandia volt (-2498 millió euró), a második az Írország (-1303 millió euró), a harmadik Belgium (-197 millió euró), a negyedik az USA (-158 millió euró), az ötödik pedig Ciprus (-148 millió euró). Az USA a második, Írország pedig már a harmadik egymást követő évben volt nettó tőke kivonó. Írország és Ciprus esetében vélhetően arról van szó döntően, hogy számos vállalat az ottani leánycégén keresztül valósítja meg a befektetéseit.

Az ágazati bontást tekintve kiemelendő, hogy a feldolgozóipari (az összes 46,8%-a, 5 milliárd euró) beáramlás 2001 (amióta vannak bontott adatok a teljes beáramlásra) óta a legmagasabb volt. A rekord kialakulásában ugyanakkor döntő szerepe volt vélhetően a 3 milliárd eurós eszközportfólió-átrendezésnek. A feldolgozóiparon belül a legtöbb befektetés a járműgyártásba (4074 millió euró, ezen belül vélhetően 3 milliárd euró eszközportfólió-átrendezésként), a gyógyszergyártásba (335 millió euró) és a gumi-, műanyag termék gyártásába (164 millió euró) érkezett. Az energiaszektorba 324 millió euró érkezett (a tavalyi tőke kivonás után). A mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodásba 52 millió euró érkezett, ami 2001 óta legmagasabb. A szolgáltatásokon (5,3 milliárd euró) belül az üzletvezetési, vezetői tanácsadás (8 milliárd euró, részben vélhetően átfolyó tőke) volt a legnagyobb tőke vonzó, a második a bankszektor (1,7 milliárd euró), a harmadik a távközlés (118 millió euró), a negyedik pedig a szállítás, raktározás (92 millió euró) volt. Az egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatásból nettó 4,3 milliárd euró tőke kivonás történt. A nem rezidensek ingatlanvásárlása 52 millió eurót tett ki, ami 2008 óta a legmagasabb volt, de továbbra is jelentősen elmarad a 2008. évitől.

Amennyiben eltekintünk az átfolyó tőkétől, az eszközportfólió-áttekintéstől és a bankszektorba érkezett befektetéstől, akkor a 2012. évi beáramlás 2027 milliárd eurót ért el, ami 1,9 milliárddal magasabb az előző évinél, és 2008 óta a legnagyobb érték.

A külföldi közvetlentőke-befektetések magyarországi állománya 2012 végén közel 77,8 milliárd euró volt; ebből 63,7 milliárd eurót tett ki a részvény, egyéb részesedés és újra befektetett jövedelem formájú befektetések állománya, 14 milliárdot pedig az egyéb tőke állománya. (A 2011 végéhez (65,4 milliárd euró) képest történt jelentős (euróban számított) állománynövekedésben szerepet játszott a forint 6,4%-os erősödése is.)

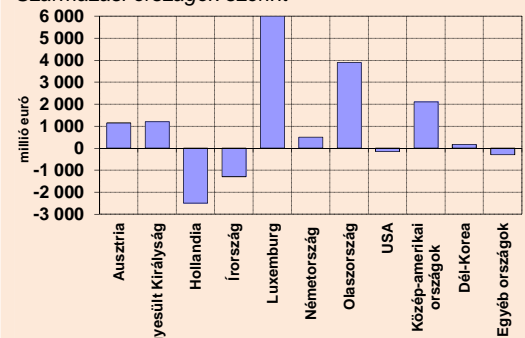
A Magyarországon végrehajtott külföldi közvetlentőke-befektetések állományának legnagyobb része (19,3 milliárd euró, 24,9%) Németországból származik. (Megjegyezzük, hogy az állomány származási ország szerint bontott adatai 2012 végére vonatkoznak.) Meghatározó szerepe van még Luxemburnak (10,6 milliárd euró, 13,6%), Hollandiának (9,4 milliárd euró, 12,1%), Ausztriának (9 milliárd euró, 11,5%), Franciaországnak (3,4 milliárd euró, 4,3%) és az USA-nak (1,9 milliárd euró, 2,5%). (Megjegyezzendő ugyanakkor, hogy a magas luxemburgi, illetve holland befektetési összeg sok esetben arra vezethető vissza, hogy számos vállalat az ottani leánycégén keresztül valósítja meg a befektetését.) Összességében a közvetlentőke-befektetések állományának 76,4%-a származik az Európai Unióból.

A külföldi befektetések állományának közel háromnegyede (TEÁOR'08 szerint) a szolgáltató ágazatokhoz kötődik (2012 végi adatok szerint 55,5 milliárd euró, 71,3%); az üzletvezetési, vezetői tanácsadás (25,3 milliárd euró, 32,5%), a kereskedelem, javítás (8,6 milliárd euró, 11%), az ingatlanügyletek ágazatban (4,9 milliárd euró, 6,4%), a bankszektorban (4,7 milliárd euró, 6,1%), a távközlés (3,1 milliárd euró, 3,9%), az egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatás (2,8 milliárd euró, 3,6%) és a szállítás-raktározás (1,8 milliárd euró, 2,3%) ágazatban található a legtöbb külföldi közvetlentőke-befektetés. A feldolgozóiparban a befektetések 20,4%-a található (15,8 milliárd euró); ezen belül is a járműgyártásban (2,5 milliárd euró, 3,2%), az elektronikai iparban (2,3 milliárd euró, 2,9%), a gyógyszeriparban (2,1 milliárd euró, 2,7%), az élelmiszeriparban (1,9 milliárd euró, 2,4%), illetve a nem fém ásványi termék gyártása ágazatban (1,3 milliárd euró, 1,7%) található a legtöbb külföldi tőke. A feldolgozóipar állománya, illetve aránya nőtt, míg a szolgáltató ágazatoké csökkent 2011 végéhez képest. Kiemelendő még az energiaszektorban (3,2 milliárd euró, 4,1%) található, illetve a külföldiek tulajdonában lévő ingatlanokkal (1,5 milliárd euró, 2%) kapcsolatos állomány.

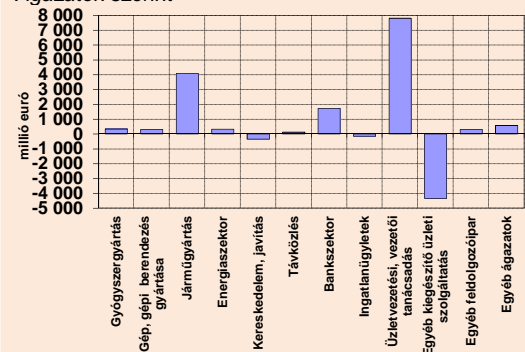
A külföldi érdekltségű vállalkozások (azaz min. 10%-ban külföldi tulajdonban lévők,

A külföldi működőtőke beáramlásának megoszlása (2012)

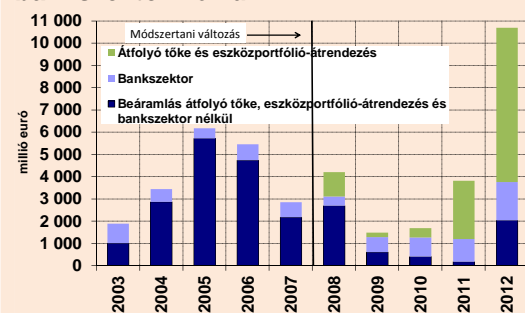
Származási országok szerint

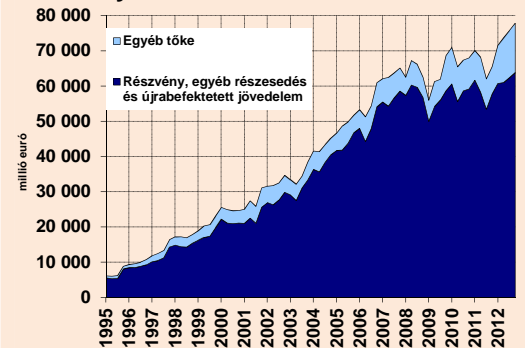
Ágazatok szerint

FDI-beáramlás átfolyó tőke, eszközportfólió-átrendezés és bankszektor nélküli

A külföldi működőtőke-befektetések állománya

A külföldi működőtőke állományának megoszlása (2012 végén)

Származási országok szerint

és így a működőtőke-statisztikában megjelenők) összességének főbb makrogazdasági KSH-adatai 2011-re vonatkozóan állnak rendelkezésre, a 2012-re vonatkozó adatok csak 2014 áprilisában jelennek meg.

Az összes magyar működő társas vállalkozás 7,6%-a (29 879 darab) volt külföldi érdekeltségű 2011-ben, ami az előző évinél 0,1 százalékponttal alacsonyabb, jóllehet a külföldi érdekeltségű vállalkozások száma 191-gyel nőtt. A külföldi érdekeltségű vállalkozások 82,2%-ának valamilyen szolgáltatás volt a főtevékenysége 2011-ben, 11%-ának az ipar, 0,3%-ának a víz- és hulladékgazdálkodás, 4,5%-ának az építőipar, 2,5%-ának pedig a mezőgazdaság. A cégek száma csak a szolgáltatások területén nőtt 2004-hez képest, a többi szektorban csökkenés volt tapasztalható.

Az összes (nem pénzügyi tevékenységű) magyar társas vállalkozás bruttó hozzáadott értékének 41,6%-át (6 053 milliárd forintot) termelték a külföldi érdekeltségűek 2011-ben, ami az előző évinél 3,1 százalékponttal, az előző három év átlagánál pedig 4 százalékponttal alacsonyabb. A teljes nemzetgazdasági bruttó hozzáadott érték 25,6%-a termelődött e körben 2010-ben.

Az összes magyar vállalkozás beruházásának 43%-át (1 395 milliárd forint) a külföldi érdekeltségűek hajtották végre 2011-ben, ami az előző évinél 3,7 százalékponttal, az előző három év átlagánál pedig 3 százalékponttal alacsonyabb. A teljes nemzetgazdasági beruházás 31,8%-át hajtották végre e körben 2011-ben.

Az összes magyar vállalkozás nettó árbevételének 48,6%-a (34 659 milliárd forint) képződött a külföldi érdekeltségűeknél 2011-ben, ami az előző évinél 3,5 százalékponttal, az előző három év átlagánál pedig 4,9 százalékponttal alacsonyabb.

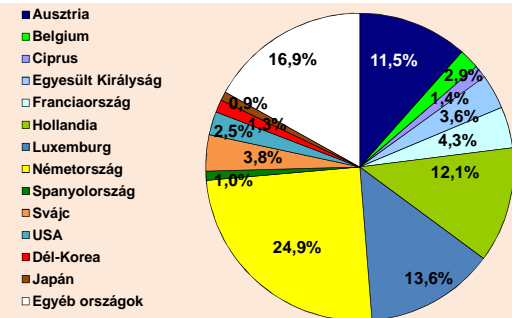
A magyar áruexport 52,3%-át (11 681 milliárd forint) adták a külföldi érdekeltségű vállalkozások 2011-ben, ami az előző évinél 11,9 százalékponttal, az előző három év átlagánál pedig 13,4 százalékponttal alacsonyabb. Az áruimport esetében 60,1% (12 232 milliárd forint) volt a részesedésük, ami az előző évhez képest 13,1 százalékpontos, az előző három év átlagához képest pedig 12,6 százalékpontos csökkenés. A külkereskedelmi áruforgalmi egyenlegük így -551 milliárd forint volt, ami 108 milliárdos javulást jelent, miközben a teljes nemzetgazdasági egyenleg 462 milliárd forinttal (1979 milliárdra) javult.

A versenyszférában alkalmazásban állók 28,2%-át (656 ezer főt) foglalkoztatták a külföldi érdekeltségű vállalkozások 2011-ben, ami az előző évinél 0,5 százalékponttal (7 ezer fővel), míg az előző három év átlagánál 1,3 százalékponttal magasabb. A teljes nemzetgazdaságban (költségvetési+nonprofit+versenyszféra) alkalmazásban állók 20,7%-át foglalkoztatták e körben 2011-ben.

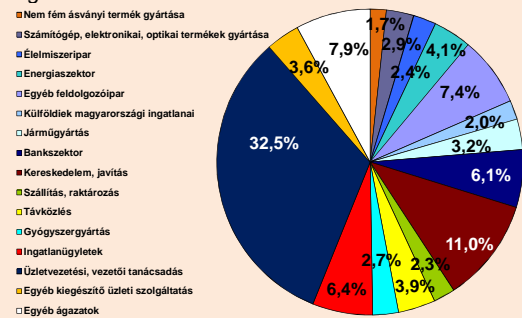
A versenyszférában alkalmazásban állók átlagbérének 143,6%-a (313 ezer forint/fő/hó) volt a külföldi érdekeltségű vállalkozásoknál foglalkoztattak bruttó átlagkeresete 2011-ben, ami az előző évinél 0,8 százalékponttal, az előző három év átlagánál pedig 3,9 százalékponttal alacsonyabb. A teljes nemzetgazdaságban (költségvetési+nonprofit+versenyszféra) alkalmazásban állók átlagbérének 146,8%-a volt az e körben foglalkoztattak bruttó átlagkeresete 2011-ben.

Az összes nem adóssággeneráló (azaz egyéb tőke nélküli) működőtőke-állomány 47,7%-a (ami 2003 óta a legalacsonyabb arány) budapesti székhelyű külföldi érdekeltségű vállalkozások saját tőkéjéből tevődött össze. Pest megye részesedése 11,1% (ami 2001 óta a legalacsonyabb arány), Nyugat-Dunántúl 20,6%, Közép-Dunántúl 7%, Észak-Alföld 3,9%, Dél-Alföld 3%, Észak-Magyarorszáigé 2,8%, Dél-Dunántúl 1,5% volt 2011 végén. (Megjegyzendő ugyanakkor, hogy ez a mutató a vállalkozás székhelye szerinti megoszlást tükrözi, így hiába van egy cégnek üzeme a székhelyén kívüli megyében, a teljes külföldi tulajdonú saját tőkéje a székhely megyéjének adatában jelenik meg.) A működő tőke állományának regionális eloszlása kapcsán kiemelendő, hogy Nyugat-Dunántúl részesedése a korábbi évek 11-13%-áról az Audi Hungaria Motor Kft. tulajdonosváltásával összefüggésben ugrott 20,6%-ra 2011 végére. A többi régió kapcsán megemlítendő, hogy Közép-Dunántúl és Észak-Magyarország esetében folytatódott a korábbi években is tapasztalt aránycsökkenés, míg Dél-Dunántúl és Észak-Alföld részesedése nőtt, Dél-Alföld pedig gyakorlatilag stagnált 2010-hez képest. A nem adóssággeneráló működőtőke-állomány forintértéke csak Budapesten és a Közép-Dunántúlon csökkent, a többi régióban növekedés volt megfigyelhető 2010 végéhez képest. A külföldi érdekeltségű vállalkozások számát tekintve is az állományéhoz hasonló megoszlást tapasztalhatunk, azzal a fontosabb megjegyzéssel, hogy Budapest részesedése e tekintetben 62,1% (a statisztikai adatsor 1995-ös kezdete óta a legmagasabb), míg Nyugat-Dunántúl csak 9%.

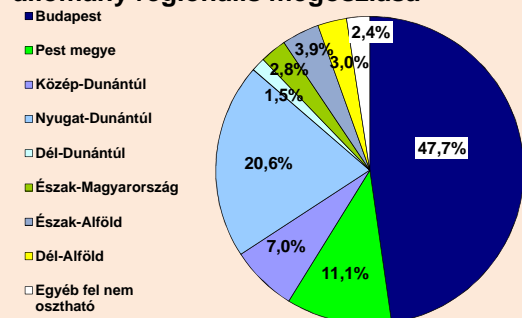
A fentiekből fakadóan az egy főre eső állomány is Budapesten volt a legmagasabb, 15 979 euró (az országos átlag 2,7-szerese). Pest megyében 5273 euró, Nyugat-Dunántúlon 12 074 euró, Közép-Dunántúlon 3 744 euró, Észak-Alföldön 1 513 euró, Dél-Alföldön 1 360 euró, Észak-Magyarországon 1 346 euró, Dél-Dunántúlon 901 euró volt ez a mutató 2011 végén.

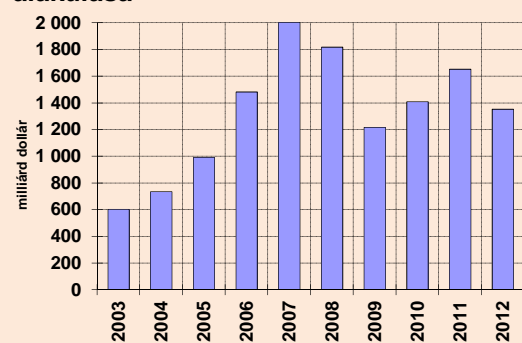
Ágazatok szerint

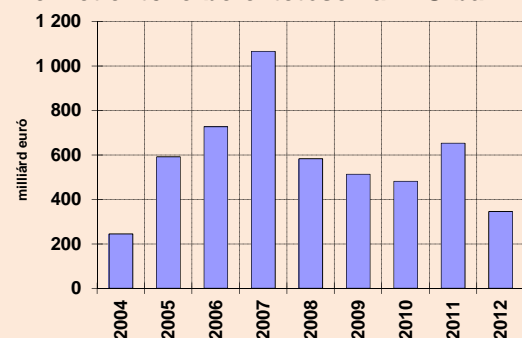
A nem adóssággeneráló működőtőke-állomány regionális megoszlása

A globális működőtőke-áramlás alakulása

Közvetlentőke-befektetések az EU-ban

Magyarország **10 legnagyobb saját tőkés cége** (kivéve a speciális célú vállalatokat) közül 7 volt külföldi érdekeltségű 2012 végén. Ezek **külföldi tulajdonú működő tőkéje a nem adósságeneráló (egyéb tőke nélküli) FDI-állomány 25,6%-át tette ki.**

Az **UNCTAD** adatai szerint **2012-ben 18,2%-kal, 1 351 milliárd dollárra csökkent** a globális közvetlentőke-befektetések értéke, így ismét elmaradt a válság előtti 2005-2007-es időszak átlagától (1491 milliárd dollár). A teljes tőkeáramlason belül 2011-hez képest 45%-kal, 308 milliárd dollárra csökkent a határon átnyúló összeolvadási-felvásárlási tranzakciók értéke. A szakértői várakozások szerint **2013-ban a tavalyi szinten alakulhat, illetve azt némileg meghaladhatja, 2014-ben pedig – a befektetői bizalom visszatérése esetén – 1600 milliárd dollárra nőhet a globális tőkeáramlás.**

Az Eurostat adatai szerint **2012-ben az előző évhez képest 47,9%-kal, 345 milliárd euróra csökkent az EU-27-be irányuló közvetlentőke-befektetések értéke.** A visszaesés nagyrészt az EU-n belüli tőkeáramlás csökkenésének (410 milliárd euróról 187 milliárdra) köszönhető.

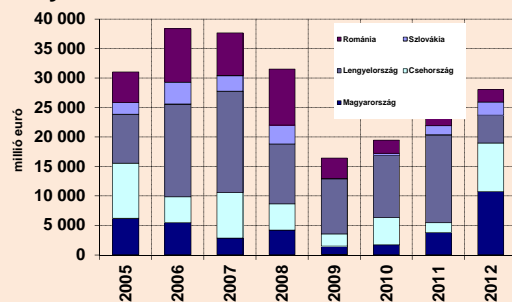
A **visegrádi országokba és Romániába** irányuló beáramlás **2012-ben összességében 18%-kal bővült** az előző évhez képest. A GDP-arányos, illetve az egy főre jutó beáramlás hazánkban (11%, illetve 1076 euró/fő) volt a legmagasabb 2012-ben. Magyarországra az előző évnek 2,8-szerese (10690 millió euró), Csehországba (8246 millió euró) az előző évnek több mint ötszöröse áramlott, Szlovákiába (2199 millió euró) pedig 43%-kal több áramlott. Lengyelországba (4763 millió euró) ugyanakkor az előző évnek csak a harmada, míg Romániába (2139 millió euró) az előző évinél 18%-kal több áramlott. ((A lengyel adatok kapcsán megjegyzendő, hogy azok tartalmazzák a speciális célú vállalatok (SCV) adatait is, míg a magyar adatok nem tartalmazzák az SCV-k adatait. A 2012. évi lengyel visszaesésben szerepet játszott az is, hogy az SCV-k nettó tőkekivonást hajtottak végre (-4,6 milliárd euró), míg 2011-ben 1,5 milliárd eurós befektetést.) **Hazánk részaránya a V4-ek és Románia teljes tőkebeáramlásából 38,1%-ot ért el, ami az eddigi legkedvezőbb arány.** (Megjegyzendő ugyanakkor, hogy – amennyiben eltekintünk az átfolyó tőkétől és eszközportfólió-átrendezéstől, akkor Magyarország részesedése csak 17,8% volt 2012-ben, ami 2005 óta a legmagasabb arány.)

A **GDP arányában a magyarországi állomány volt a legmagasabb (80,2%) a közép-európai térségben 2012 végén.** Csehország (67,9%) és Szlovákia (59,5%) az elmúlt években megközelítette hazánkat, de Lengyelország (46,8%), Románia (44,9%) és Szlovénia (33,2%) lemaradása továbbra is jelentős. A 7849 eurós **egy főre eső magyarországi állomány – Csehország (9834 euró) után – a második legmagasabb a közép-európai térségben,** Szlovákiával (7818 euró) holtversenyben. Lengyelország (4626 euró) és Románia (2775 euró) lemaradása továbbra is jelentős. (A lengyel állomány (178,3 milliárd euró 2012 végén) kapcsán megjegyzendő, hogy az tartalmazza a speciális célú vállalatok (SCV) állományát (7,7 milliárd euró) is, míg a magyar adatok nem tartalmazzák az SCV-k állományát.)

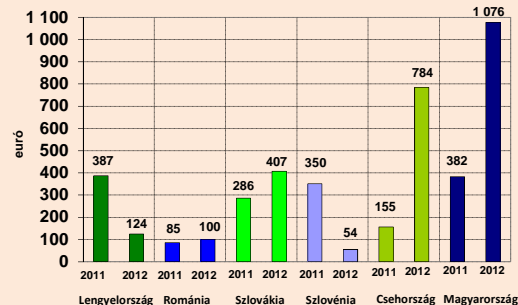
Jóllehet – egymással párhuzamosan – mind a működőtőke-beáramlás, mind a működőtőke-kivétel 2012. évi magyarországi rekordja az átfolyó tőkének, illetve egyes külföldi tulajdonosok eszközportfóliója átrendezésének volt köszönhető, arra mindenképpen fel kell hívni a figyelmet, hogy **a működőtőke-beáramlás és a magyar vállalatok általi működőtőke-kivétel egyenlege 2008 óta a legkedvezőbb, 2044 millió euró volt 2012-ben, azaz a beáramló külföldi közvetlen tőke egyenlege ennyivel haladta meg a magyar vállalatok külföldi befektetései értékét.** A megtisztított működőtőke-beáramlás és működőtőke-kivétel egyenlege 2012-ben 2418 millió euró volt, ami ugyancsak 2008 óta a legmagasabb. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy ezen belül 1,5 milliárd euró a bankszektor értéke.

2013-ban várakozásunk szerint a magyarországi közvetlentőke-befektetés – egyedi, nagy értékű tranzakciók (pl. az E.On gázüzletágának állami megvásárlása, átfolyó tőke) nélkül – 2,5 milliárd euró körül is lehet, ugyanakkor nehezebb az előrejelzést az egyéb tőkemozgások bizonytalansága. Amennyiben figyelembe vesszük az E.On gázüzletágának állami megvásárlása miatti tőkekivonást is, illetve azt feltételezzük, hogy az átfolyó tőke esetében jelentős tőkekivonás is történhet, akkor kedvezőtlen esetben akár nettó működőtőke-kivonás is történhet 2013-ban. Középtávon évi átlag 3,5 milliárd euró értékű teljes magyarországi közvetlentőke-befektetést várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi, nagy értékű tranzakciók, mind pozitív, mind negatív irányban.

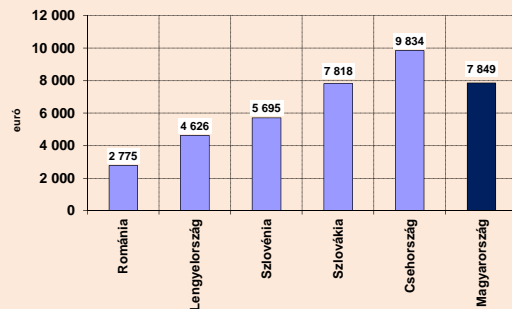
A visegrádi országokba és Romániába irányuló működőtőke-beáramlás

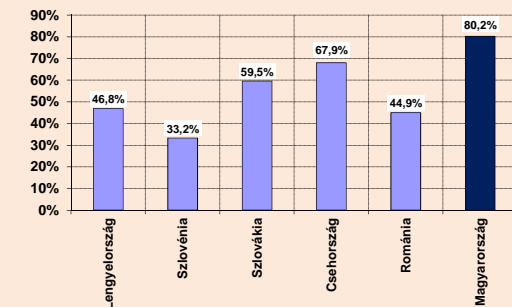
Egy főre eső működőtőke-beáramlás Közép-Európában

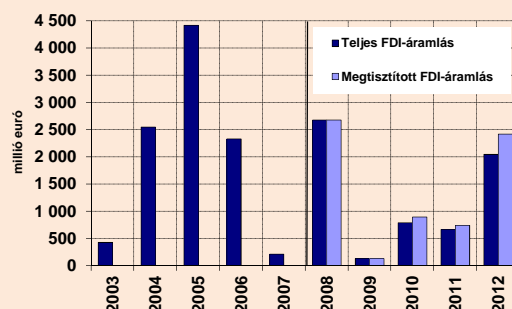
Egy főre eső működőtőke-állomány Közép-Európában (2012 végén)

GDP-arányos működőtőke-állomány Közép-Európában (2012 végén)

A működőtőke-beáramlás és a működőtőke-kivétel egyenlegének alakulása

Adatok forrása: MNB, nemzeti jegybankok,
UNCTAD, Eurostat

Henger Péter
Nemzetgazdasági Minisztérium
Versenyképességi Főosztály

1055 Budapest, Honvéd utca 13-15.
Tel.: (1) 374-2734, fax: (1) 374-2812
E-mail: vko@ngm.gov.hu